

Tema si viziunea despre lume intr-o comedie studiata - Eseu

Scrie un eseu de 2 – 3 pagini, in care sa prezinti tema si viziunea despre lume, reflectate intr-o comedie studiata. in elaborarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele repere:

- evidentierea trasaturilor comediei pentru care ai optat, care fac posibila incadrarea intr-o tipologie, intr-un curent cultural / literar, intr-o perioada sau intr-o orientare tematica;
- prezentarea temei comediei, reflectata in textul dramatic ales, prin referire la doua scene / secvente / situatii ale conflictului;
- sublinierea a patru elemente ale textului dramatic, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului / a unuia dintre personaje (de exemplu: actiune, relatii temporale si spatiale, constructia subiectului, particularitati ale compozitiei, constructia personajului, modalitati de caracterizare, limbaj etc.)
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul in care tema si viziunea despre lume sunt reflectate in comedia aleasa;

Comedia este specia genului dramatic, in versuri sau in proza, care are finalitate moralizatoare si produce rasul cititorului sau al spectatorului, prin folosirea a diferite tipuri de comic. Ca trasaturi generale ale comediei pot fi mentionate: finalitatea amuzanta (specia e destinata sa provoace rasul, personajele reprezinta categorii sociale diverse; subiectele sunt general umane, eroii intruchipand caractere (parvenitul obraznic, sclavul siret, aristocratul mandru); conflictul se plaseaza intre aparenta si esenta (doar aparent, valorile sunt false); deznodamantul este vesel, stilul – parodic. Conflictele dramatice in comedie sunt derizorii, de nivel exterior, si ilustreaza ridicolul preocuparilor personajelor

in studiul Comediile domnului Caragiale, Titu Maiorescu argumenta originalitatea operelor autorului prin punerea "in scena a catorva tipuri din viata noastra sociala de astazi" si prin dezvoltarea acestor tipuri "cu semnele lor caracteristice, cu deprinderile lor, cu expresiile lor, cu tot aparatul infatisarii lor in situatiile alese de autor." Asadar, se poate afirma ca O scrisoare pierduta se incadreaza in tiparele realismului.

Comedie de moravuri, care dezvaluie viata publica si de familie a unor politicieni care, ajunsi la putere si rosi de ambitii, sunt caracterizati de o crestere brusca a instinctelor de parvenire, O scrisoare pierduta se inscrie in seria operelor caragialiene care au in centru vanitatea. Piesa este inspirata de un eveniment din actualitatea vremii: in 1883 au avut loc alegeri pentru Adunarea Constituenta, in scopul alcatuirii unei noi Camere a Deputatilor.

Actiunea piesei se desfasoara in "capitala unui judet de munte", pe fondul agitat al unei campanii electorale. Aici are loc conflictul intre ambitiosul avocat Nae Catavencu, din "opozitie", care aspira spre o cariera politica, si grupul conducerii locale (prefectul stefan Tipatescu, "prezidentul" Zaharia Trahanache). Pentru a-si forta rivalii sa-l propuna candidat in locul lui Farfuridi, Catavencu ameninta cu un santaj. Instrumentul de santaj este o "scrisorica de amor" a lui Tipatescu, trimisa doamnei Zoe Trahanache, sotia "prezidentului"; pierduta de Zoe, scrisoarea este gasita de un cetatean turmentat si subtilizata de Catavencu. santajul o sperie pe Zoe, care, pentru a nu fi

compromisa public, exercita presiuni asupra celor doi "conducatori" ai judetului si obtine promisiunea candidaturii lui Catavencu.

Cand conflictul provocat de scrisoarea pierduta pare sa fie rezolvat, urmeaza o "lovitura de teatru": de la Bucuresti se cere, fara explicatii, sa fie trecut pe lista candidatilor un nume necunoscut – Agamemnon Dandanache. Reactiile celor din jur sunt diferite: Zoe e disperata, Catavencu – amenintator, Farfuridi si Branzovenescu – satisfacuti ca rivalul lor a pierdut, Tipatescu – nervos. Trahanache este singurul personaj care nu-si pierde cumpatul, avand "putintica rabdare" si gandindu-se la un mod de rezolvare a conflictului fara a contesta ordinele "de sus".

Interesele contrare determina un conflict deschis in timpul sedintei de numire oficiala a candidatului, cand Pristanda pune la cale un scandal menit sa-l anihileze pe Catavencu. in incaierare, acesta pierde palaria in care era ascunsa scrisoarea si dispare, provocandu-i emotii intense "coanei Joitica".

Dandanache, sosit de la Bucuresti, isi dezvaluie strategia politica, asemanatoare cu aceea a lui Nae Catavencu, numai ca la un nivel mult mai inalt si cu mai multa ticalosie. Nae Catavencu schimba tactica parvenirii, flatand-o pe Zoe, generoasa dupa ce isi recapata scrisoarea cu ajutorul cetateanului turmentat. in final, toata lumea se impaca, "micile pasiuni" dispar ca prin farmec, Dandanache e ales "in unanimitate", Nae Catavencu tine un discurs banal, dar zgomotos la serbarea populara determinand reconcilierea fostilor adversari. Atmosfera e de carnaval, de mascarada, fiind accentuata de mutica saltareata condusa de Pristanda.

Tehnica de constructie a subiectului este aceea a amplificarii treptate a conflictului. Initial, apar in scena Tipatescu, Trahanache, Zoe, alarmati de un eveniment dezvaluit partial. Apoi, in prim plan apare Catavencu, santajistul, iar aceasta prezenta contureaza conflictul fundamental, care asigura unitatea de actiune a piesei. La acest conflict, se adauga conflicte secundare, determinate de interventiile cuplului Farfuridi – Branzovenescu si de aparitia neasteptata a "depesei" cu numele lui Dandanache. Rezulta un ghem de complicatii, care acumuleaza progresiv altele, ca un bulgare de zapada in rostogolire.

Amplificarea conflictului se realizeaza prin: intrarile repetate ale cetateanului turmentat, care creeaza o stare de tensiune, niciodata rezolvata, pentru ca, neaducand scrisoarea, conflictul declansat de pierderea ei nu se stinge; apoi, prin evolutia adversarilor; Catavencu e infrant, desi pare ca va castiga, iar Tipatescu – Trahanache – Zoe triumfa, desi erau pe punctul de a pierde. Interferenta finala a intereselor tuturor personajelor aflate in conflict accentueaza atitudinea ironica a dramaturgului, pentru ca fostii adversari se impaca, satisfacuti de ceea ce au obtinut, dar, mai ales, de propria imagine. Satisfactia vanitatii defineste scena finala.

Comedia lui I. L. Caragiale deschide "drum creatiei realiste" prin varietatea tipurilor infatisate. Majoritatea personajelor au doar o spoiala "de civilizatie occidentala" (Titu Maiorescu), ceea ce le transforma in caricaturi ale unor personalitati. incadrarea personajelor in tipuri da nastere comicului

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

de caracter. in comedia clasica, principalele caractere comice sunt avarul, fanfaronul, orgoliosul, ipocritul, mincinosul, gelosul, laudarosul, pedantul, pacalitorul pacalit, prostul fudul etc.

Personajul purtator al unei astfel de caracter este rezultatul unui proces de generalizare a trasaturilor unei categorii mai largi, devenind un exponent tipic al clasei umane respective. Caragiale creeaza, si el, o tipizare comica, dar eroii lui au intotdeauna numeroase elemente – de situatie sociala si intelectuala, de temperament, de limbaj etc. – care-i particularizeaza, astfel ca nici unul nu seamana cu celalalt. Scriitorul si-a afirmat in repetate randuri aceasta viziune asupra personajelor, sustinand ca "natura nu lucreaza dupa tipare, ci-l toarna pe fiecare dupa calapod deosebit; unul e sucit intr-un fel, altul intr-alt fel, fiecare in felul lui, incat nu te mai saturi sa-i vezi si sa-ti faci haz de ei". Garabet Ibraileanu definea varietatea de tipuri invocata de I. L. Caragiale cu o formula aplicata de critica literara operei lui Balzac.

Criticul considera ca personajele memorabile ale dramaturgului "fac concurenta starii civile". Pompiliu Constantinescu identifica noua tipuri de personaje in comediile lui I. L. Caragiale: incornoratul (Dumitrache, Trahanache, Pampon, Cracanel), primul amorez (Chiriac, Rica, Tipatescu, Nae Girimea), tipul cochetei si al adulterinei (Zita, Veta, Zoe, Didina, Mita), tipul politic si al demagogului (Nae Catavencu, Farfuridi, Dandanache), cetateanul (conu Leonida, cetateanul turmentat), functionarul (catindatul), confidentul (Efimita), raisonneur-ul (Nae Ipingescu, Branzovenescu), servitorul (Pristanda). Daca este luata in considerare trasatura de caracter dominanta, personajele din O scrisoare pierduta pot fi clasificate si altfel: Trahanache e ticaitul, Zoe – femeia voluntara, Catvencu – ambitiosul demagog, Farfuridi – prostul fudul, Dandanache – prostul ticalos, Cetateanul turmentat – naivul, iar Pristanda – slugarnicul. Dintre tipurile comice propuse in aceasta comedie, tipul omului politic si al demagogului este, probabil, cel mai complex.

Autorul propune mai multe variante ale acestui tip, particularizand personajele prin asocierea unor trasaturi de caracter care le apropie si de alte tipuri. Astfel, Trahanache, Tipatescu, Dandanache si Farfuridi pot fi raportati la tipul omului politic. Trasaturile lor se definesc insa in functie de situatiile in care evolueaza. Trahanache are prezenta de spirit, la santaj reactioneaza cu un alt santaj, desi pare senil si detasat de viata cotidiana, Tipatescu e impulsiv si reactioneaza violent cand afla de santajul lui Nae Catavencu, Dandanache e cel mai versat in lupta politica si pastreaza scrisoarea de amor, desi a promis ca o va inapoia, iar Farfuridi e om politic numai prin aparenta, pentru ca acest personaj e complet lipsit de personalitate, de o platitudine desavarsita.

Trasaturile de caracter ale personajelor sunt sustinute prin limbajul pe care il folosesc acestea, limbaj care pledeaza, de asemenea, pentru realismul situatiilor create de dramaturg. Prezenta numeroaselor greseli de vocabular ilustreaza incultura personajelor, prin: pronuntie gresita (famelie, renumeratie, andrisant, plebicist), etimologii populare (scrofulosi, capitalisti – locuitori ai capitalei) sau prin lipsa de proprietate a termenilor (liber-schimbist inseamna, pentru Catavencu, elastic in conceptii). incalcarea regulilor gramaticale si a logicii sugereaza prostia, ignoranta, demagogia si este ilustrata prin abateri cum sunt: polisemia ("ne-am racit impreuna"), contradictia in termeni ("Dupa lupte seculare care au durat aproape 30 de ani" sau "12 trecute fix"), asociatiile

incompatibile ("Industria romana este admirabila, e sublima am putea zice, dar lipseste cu desavarsire"), nonsens ("Din doua una, dati-mi voie, ori sa se revizuiasca, primesc! dar sa nu se schimbe nimic..."), truisme ("un popor care nu merge inainte sta pe loc", "unde nu e moral, acolo e coruptie si o sotietate fara printipuri, va sa zica ca nu le are"), expresiile tautologice ("intrigi proaste"), constructiile prolixе ("eu care familia mea de la patuzsopt in Camera, si eu ca rumanul impartial, care va sa zica... cum am zite... in sfarsit sa traiasca"). Repetitia aproape obsedanta a unei specificitati de limbaj deplaseaza atentia de la fondul comunicarii la forma ei. Personajele au ticuri verbale care le definesc caracterologic, ilustrand inertia intelectuala, automatismul, alienarea.

Insuficienta stapanire a limbajului le coboara la adevarata lor valoare, in ciuda orgoliului de care sunt dominate, pentru ca prin limbaj se verifica raportul dintre ceea ce se pretind si ceea ce sunt in fond.

Nepotrivirea rezultata din interferenta stilurilor. Multe personaje folosesc un registru al limbajului in totala contradictie cu situatia concreta. Catavencu vorbeste in fata lui Pristanda intr-un stil obisnuit, familiar de pana atunci. Consecintele sunt comice, pentru ca se simte imediat nepotrivirea; acelasi lucru se intampla si in cazul lui Dandanache, aclamat de multime, dar adresandu-se in stilul peltic, familiar, incoerent.

Atenta observatie a moravurilor epocii sale, dezvaluirea luptelor de culise ale procesului electoral si a coruptiei care definea societatea vremii sunt alte argumente care pledeaza pentru incadrarea acestei comedii in seria operelor realiste. Prin generalizarea unor situatii si a unor tipuri, dramaturgul nu se adreseaza doar cititorilor sau spectatorilor epocii sale, ci receptorilor din orice epoca si din orice context social. Modernitatea comediiilor dramaturgului provine din ironizarea superficialitatii, a viciilor morale si a unui mod de viata care se poate regasi oricand si oriunde.